

5323
2den Juledag 1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1846-47, fasc. 37,
udgivet februar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 26. december 1846

2den Juledag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os i Jesu Navn er Aand og Liv – Troens Ord som maa høres! ja, Himmelske Fader! lad Vorherres Jesu Christi Navn og Evangelium indpræntes i vort, som i den Hellige Stephans Hjerter med Din Aande og lad dem i vor Mund som i hans blive baade Ild og Lys, baade Viisdom og Kiærlighed, som overvinder Verden og aabner vore Øine for din himmelske Herlighed! Gjør det med Din Hellig-Aand i Vorherres Jesu Christi Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Fuld af den Hellig-Aand stirrede han op til Himmelen og han saae Guds Herlighed og *Jesus* staaende ved Guds Høirehaand.

See, Christne Venner! det er med faa Ord sagt om den hellige *Stephanus*, at han med Æren havde stridt den gode Strid og naaet Maalet i det store Væddeløb, saa han var Kronen vis, thi da han saae Guds Herlighed og saae sin Frelser, paa hvem han troede, saae den Herre, han havde tjent, den Mester, han havde fulgt, det af Verden forhadte Sandheds-Vidne, hvis Navn, han trofast havde bekiendt, hvis Kors han bar med Glæde, og hvis Fodspor, selv igiennem Dødens Skyggedale, han havde Mod til at følge, da *Stephanus* saae ham, saae *Jesus* staae ved Guds Høire-Haand med den Een-

baarnes Herlighed, da saae han jo med det samme den uforvisnelige Krands, den Ærens Krone, som var ham beredt, thi hvor jeg er, siger jo vor Herre, der skal ogsaa min Tjener være, og Disipelen, som var hans Ven, har betroet os, at naar han kommer i sin Herlighed, da skal alle hans Venner blive ligesom han er.

O vel maae vi da prise ham salig, denne første Martyr, dette første kronede Vidne om Vorherres Jesu Christi Herlighed, om *hans* Sæde ved Faderens Høire-Haand, som fødtes af en Kvinde, svøbdes og lagdes i en Krybbe, men ligesaa lidt som vi vil tilbede den hellige Stephan eller Nogen af alle Guds Helgene, ligesaa lidt skal vi paa nogen anden Maade sætte ham mellem Herren og os, end som en Forgænger i de velsignede Fodspor, som vi alle, med den Helligaands Bistand og under Hans Ledsagelse, kan og skal følge og føres af til det fælles Maal, til de liflige Værelser ved Guds Høirehaand; thi denne Herlighed skal, som skrevet staaer, høre alle hans Helgene til, og ligesom de er alle retfærdige, der troe paa ham, saa bliver de alle Helgene, som annamme hans Aand, den Hellig-Aand, og derfor er det Haab, hvortil vi alle kaldes, Guds Herligheds Haab, og om end vore Øine aldrig paa Jorden skulde blive saa

2den Juledag 1846

oplyste af Aanden, som hans, der alt herved saae Guds Herlighed, saa skal vi dog alle, som bevare Troen, ogsaa med Ære fuldende Løbet, alle see Guds Herlighed langt nærmere og klarere end Stephanus, da han endnu maatte stirre op fra Jorden til Himlen for at see Jesus ved Guds Høirehaand, og alle faae Livets og Ærens Krone, som Apostelen, ja, som den Hellig-Aand vidner, bier alle dem, der elske Vorherres *Jesu Christi* herlige Tilkommelse.

Naar dette falder os paa Hjerte, saa vi føle det ubeskrivelig Høie og Dybe, Store, Guddommelige der er i det Guds Herligheds-Haab hvortil vi er alle kaldte, og hvormed det er vor Frelasers gode og fuldkomne Villie at vi skal alle overvinde Verden og Døden, da føler vi det vel allervemodigst, at vi er langt fra at have grebet det, langt fra at være fuldkomne Disipler af den store Mester, hvis Aag dog er lifligt og hvis Byrde er let, da han slet ikke forlanger Andet af dem han vil aabenbare sig for, og vedkiende sig som

sine Venner for Gud-Fader og alle Hans Engle end at de skal være ham bekiendt for Verden og troende bevare hans Ord, det evige Livs Ord, som han har givet dem.

Ja vi maae vel blive vemodige ved disse Tanker, men vi har ingen Grund til at blive mistrøstige, thi naar vi troer paa Jesus Christus, da er vi i alle

2den Juledag 1846

Maader fritagne fra at sørge som Hedninger, der har intet Haab, og da kan vi ikke skye Lyset, skiøndt vi veed, det aabenbarer vor Skam, thi Sandheds-Kiærligheden driver os til Lyset og vi veed, det aabenbarer os ham paa hvem vi troe, *Jesus Christus* som vor almægtige Frelser, som vor Ære fra Gud, vort Liv og vor Salighed.

Derfor, Venner! vil vi dristig spørge, hvad det dog egentlig kan være, der hos os, som nu troer paa den Jesus Christus, der er ved Guds Høirehaand, dog gjør at vi ikke saaledes som Stephanus og alle Herrens første Disipler føle Livet, Kraften og Glæden i hans Herligheds Haab?

Vi skal nemlig ikke spørge om, hvorfor Himlen ikke aabner sig saaledes for os, som den aabnede sig for den første Martyr, da han stod ved Maalet, thi saaledes havde den jo ikke daglig aabnet sig for ham, saaledes havde hans Ansigt jo ikke daglig skinnet som en Engels Ansigt, det var kun hvad Herren havde forbeholdt sig at ære og trøste sin Tjener med i det Øieblik, da han ret aabenlyst ærede sin Herre, og ikke blot vanæredes men mishandlede, udstødtes og stenedes for hans Navns Skyld.

Nei, kun om Livet, Kraften og Glæden, som stadig kan og skal være i Guds Herligheds Haab for alle sande Christne, kun derom spørge vi, og derpaa er Svaret, at Hovedgrunden til vor Svaghed og Fattigdom ligger deri, at vi stirrer paa os selv istedenfor at betragte Herren og hans Menighed, hvori vi er indlemmede og ene kan

2den Juledag 1846

finde ham og hans Herlighed.

Ja m. V. det var et stort Ord, som Aanden ved Apostelen Paulus lagde ikke blot Corinthierne men os alle paa Hjerte, da han spurgde: er *Christus deelt* eller *adskilt*! thi vi har længe tænkt og talt, som om Christus var deelt imellem os, istedenfor at Vorherre Jesus Christus selv i sin Frelserbøn for de Første og de Sidste udtrykkelig sagde: jeg beder ikke alene for disse (mine Disipler) men ogsaa for dem, som ved deres Ord skal troe paa mig, at de maae Alle være Eet, ligesom Du, Fader, i mig og jeg i Dig, at ogsaa de maae være Eet i os, hvorfor hans Aand ogsaa vidner fra Slægt til Slægt: I er alle Eet i Christo Jesu! Saalænge vi derfor fattes denne Oplysning og denne Tro, at Herrens Menighed er et Heelt, der hænger endnu langt bedre og inderligere sammen end vort naturlige Legeme, hvorved den lignes, saalænge maae vi nødvendig ogsaa fattes alt det, som Herren kun har skiænket hele sin Menighed at eie og nyde i kiærligt Fællesskab, og det er hans og Faderens Aand, den Hellig-Aand, med al Aandelighed, altsaa først og sidst Guds Herligheds Haab, thi ligesom vi hører i Dagens Text, at Stephanus var fuld af den Hellig-Aand

2den Juledag 1846

da han stirrede op til Himmelen og saae Guds Herlighed og Jesus staaende ved Guds Hørehaand, saaledes er det klart, at vi maae have den samme Aand, have Herrens Aand for virkelig at haabe hans Herlighed og levende at fryde os i dette mageløse Haab.

Ja m. V. at alt dette Christelige, der skal være meer end Skin og Skygge, skal være Hjertets Skat i Himlen, som ikke Rust og Møl kan fortære eller Tyve frastjæle os, at det maa alt sammen være den Hellig-Aands Gierning, det høre, Gud skee Lov! til *vor* Børnelærdom, som til alle deres, der fulgte *Morten Luther*, og uden den Tro er al Tale om Guds Herligheds Haab os kun som en lydende Malm og en klingende Bjælde, men hertil maa endnu komme den Oplysning, at den Hellig-Aand er hverken min eller din eller *Morten Luthers*, men er den hellige, almindelige Kirkes, Vorherres Jesu Christi hele Menigheds Aand, som alle Troende kan og skal være ligegode om, fordi, som Apo-

Apostelen vidner, om end Gaverne er nok saa forskellige, saa er dog Aanden den Samme, det er den samme Aand, som virker Alt i Alle.

Først naar dette staaer levende for os, da slaaer det os, hvad Aanden ved Apostelen siger til Menigheden: er Christus deelt, siden I siger, den Ene: jeg er Pauli, den Anden: jeg er Apollos, den Tredje jeg er Christi! hvad er da vel Paulus og Apollo uden Embedsmænd, ved hvem I kom til at troe, thi Ingen kan lægge anden Grundvold end den som lagt er: Jesus Christus, og naar I er

2den Juledag 1846

Christi, da er baade Paulus og Apollo, baade Liv og Død, baade det Nærværende og det Tilkommende, ja, da er Alting *eders*.

Er det derfor vort Hjertes Begiæring, at vor sidste Time maa være rolig, glædelig, herlig og salig, som den hellige Stephans, hvis Ansigt skinnede som en Engels Ansigt og hvis Øine saae Guds Herlighed og Jesus staaende ved Guds Hørehaand, da lad os stadig søge Herren og hans Aand i Fællesskabet med alle hans Troende, altsaa i Daaben og Nadveren, som de guddommelige Baand, der levende sammenknytte de Sidste med de Første og os alle med Vorherre Jesus Christus i den Helligaand! Da skal vi med glad Forundring føle, at det samme Guds Herligheds Haab, der forklarede den hellige Stephans Aasyn, det oprinder ogsaa i os med Kraft og Velsignelse til en guddommelig Vext. Og kun derom, at det samme Lys, og den samme Herlighed, som skinnede og straaede hos Morten Luther, hos Stephanus, hos alle Apostlerne, og over al Maade hos Vorherre Jesus Christus selv heneden, det Samme saaes og voxer i os til at bære evig frugt, kun derom giælder det, og ingenlunde om hvor meget eller hvorlidt der af Glandsen og Klarheden for Øieblikket skal sees hos os eller aabenbares paa os, hvad Aanden i sin guddommelige Viisdom alene bestemmer efter hvad der i Sandhed kan være Gud til Ære og os med hele Menigheden til evig Gavn og Glæde.

Og see m. V. her staaer vi atter med

2den Juledag 1846

Hyrderne ved Krybben, hvori han blev lagt, som Alt opholder ved sin Magt, thi vil vi i Sandhed have Jesus Christus med hans Aand, da maae vi annamme og tilegne os ham, ikke som han staaer høit over os og Himlene ved Gud-Faders Høirehaand, men som han ligger i Krybben midt iblandt os som Guds-Barnet, der er os givet til vor Frelser, hvorfor Herren ogsaa, da hans første Disipler spurgde ham, hvem der var den Største i Himmeriges Rige, kaldte paa et lille Barn, stillede det midt mellem dem og sagde: sandelig, siger jeg eder, uden I vende om og blive som Børn, kommer I slet ikke i Himmeriges Rige, men hvem der fornedrer sig selv som dette Barn er den Største i Himmeriges Rige, og hvem der annamme *saadant* et Barn i mit Navn, annammer mig.

Ja m. V. selv er Vorherre Jesus Christus igrunnen den Eneste, der fornedrede sig til et lille Barn, thi kun han, som var i Guds Skikkelse, kun han var i Sandhed større end Barnet, og naar vi derfor tilegner os *saadant* et Barn i hans Navn, da tilegner vi os netop ham, som Barnet i Krybben, udvortes ringe, fattig og hjælpeløs, men indvortes rig, herlig og almægtig, og Gud være lovet! saaledes kan vi alle som Børn annamme og tilegne os ham i Børnelærdommen, i det Troens Ord, som er ingen Ting for Verden, men er dog ligesaavist Aand og Liv, med den Eenbaarnes Herlighed, som han, der lae i Krybben, nu sidder ved Gud-Faders Høirehaand, hvor alle de, som annamme ham, skal finde deres Plads beredt og baade see og dele den Herlighed, han havde hos Faderen, før Verdens Grundvold blev lagt. Amen! i Vorherres Jesu Navn Amen!